

Regional plan for klima, energi og miljø

Handlingsprogram 2025

5. Handlingsprogram

Jeg vet ikke helt på hvilken måte, men jeg vet at jeg vil jobbe med å begrense konsekvensene av klimaendringer.

Ønske fra Frøydis Nes Hagen (18) fra Ringsaker

2024 var det varmeste året verden noen gang har målt. For første gang passerte gjennomsnittstemperaturen 1,5 grader over det førindustrielle gjennomsnittet.

I Norge ble 2024 det tredje varmeste og tredje våteste vi noen gang har registrert.

Innlandet opplevde også episoder med kraftig regn som forårsaket store skader i 2024, samtidig som vi ikke er ferdige med å reparere skadene etter uværet «Hans» i 2023.

Behovet for kraft og energi er høyt oppe på agendaen. Norge ligger an til å få underskudd av strøm innen få år. Per i dag har Innlandet overskudd på strøm store deler av året, men er avhengig av å importere strøm om vinteren.

Arealbruk og inngrep i norsk natur har fått økt oppmerksomhet både nasjonalt og gjennom arealregnskapet utarbeidet for Innlandet. I arealregnskapet er det kalkulert en planreserve som viser at over 21 000 dekar myr og 11 000 dekar fulldyrka jord er planlagt nedbygd i Innlandet.

Størstedelen av planreservene er satt av til fritidsbolig. Dette er verdifulle arealer som må forvaltes riktig. Vi må se natur og klima i sammenheng. Velfungerende økosystemer er essensielle for å bremse klimaendringene, og vi må bremse klimaendringer for å kunne bevare naturmangfoldet på lang sikt.

Tiltakene som ligger i handlingsprogrammet vil bidra til å gjennomføre målene i planen gjennom kunnskapsheving, samarbeid og forsterket innsats.

Mange av tiltakene i oppdatert handlingsprogram vil kreve en differensiert tilnærming for det enkelte tiltak, for å tilpasse disse til regionens spesifikke styrker, muligheter og utfordringer. Samtidig er læring og samarbeid på tvers av regioner og kommuner viktig for å løse utfordringene i et helhetlig Innlandsperspektiv.

Selve planen har nå vært i bruk siden juni 2023. Mange av tiltakene i det opprinnelige handlingsprogrammet er igangsatt gjennom drift, fordelte fondsmidler, tilskuddsordning og andre insentiver. Noen tiltak er slutført. Det opprinnelige handlingsprogrammet ligger som vedlegg.

Handlingsprogram 2025 ble vedtatt i fylkesutvalget 18.02.2025 i sak PS 25/2025

Tiltak som omhandler alle satsingsområder

1. Systematisere og forbedre kunnskapsgrunnlaget og klima, energi og miljø i Innlandsstatistikk, temadata Innlandet og InnlandsGis

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Kartverket

2. Øke kompetansen innen temaene i planen

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

3. Bidra til at hensynet til klima, energi og miljø blir ivaretatt i regionale strategier, handlingsprogramarbeid og ved tildeling av tilskudd.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

4. Regionale myndigheter skal bidra til en kunnskapsbasert diskusjon rundt målkonflikter i de regionale planene.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

5. Utnytte prosjektmidler gjennom nasjonale ordninger og EUs programmer for å nå målene i planens satsingsområder.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

6. Opprette og videreføre nettverk og samarbeidsarenaer for kunnskapsformidling og samarbeid.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

7. Veilede kommuner, næringsliv og andre aktører om planens satsningsområder.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

Relevante samarbeidspartnere: kommuner, næringsliv

8. Jobbe aktivt med planveiledning til kommunene.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Strategi: 3.2.1

Relevante samarbeidspartnere: Statlige regionale myndigheter og kommuner

9. Videreføre tilskuddsordning for oppfølging av regional plan.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

10. Utarbeide kommunikasjonsstrategi for planen.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

11. Gjennomføre satsninger i regional plan for klima, energi og miljø i videregående opplæring.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

12. Opprette arbeidsgruppe for oppfølging av de regionale planene.

+

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Statsforvalteren i Innlandet, kommuner, KS, andre aktører

Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet

13. Bidra til omstilling av næringslivet til mer sirkulær ressursutnyttelse gjennom arbeidet med Innlandsporteføljen.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp

Strategi: 3.1.1, 3.3.1, 3.6.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet og Innovasjon Norge.

Relevante samarbeidspartnere: Kunnskaps- og innovasjonsmiljøer, finansinstitusjoner, næringslivet

14. Følge opp tiltaksplan for jordbruket i Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, klimatilpasning

Strategi: 3.1.1, 3.2.1, 3.3.1, 3.4.1

Hovedansvar: Statsforvalteren i Innlandet, Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Jordbruksnæringa, Partnerskap Landbruk (Statsforvalteren i Innlandet, Innovasjon Norge, Bondelag, Bonde- og Småbrukerlaget, Glommen Mjøsen Skog og Norskog)

15. Bidra til reduksjon av matsvinn og jobbe for å fremme mat fra Innlandet gjennom Matfylket Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp

Strategi: 3.1.1, 3.3.1, 3.4.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

Relevante samarbeidspartnere: Offentlig sektor

16. Følge opp og utarbeide ny tiltaksplan for skog og tre-sektoren i Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, klimatilpasning

Strategi: 3.1.1, 3.3.1, 3.4.1

Hovedansvar: Statsforvalteren i Innlandet, Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Skognæringa, faglagene i landbruket

17. Videreutvikle Klimapartnere Innlandet til å bli en ledende arena for erfarings- og kunnskapsutveksling innenfor grønn næringsutvikling.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp

Strategi: 3.1.1, 3.3.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Akademia, interesseorganisasjoner, offentlige og private virksomheter

18. Øke konkurransekraften til næringslivet gjennom tilpasning til internasjonale krav.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, klimatilpasning, natur- og kulturmiljø og naturmangfold, omstilling til og bruk av fornybar energi

Strategi: 3.1.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Næringsliv

19. Implementere reiselivsstrategi for Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp

Strategi: 3.1.1, 3.2.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Næringslivet, Statsforvalteren i Innlandet, kommunene, destinasjonsselskaper og Innovasjon Norge.

20. Veilede kommuner, næringsliv og andre aktører om besøksforvaltning.

+

Andre satsningsområder: Natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.1.1, 3.3.1, 3.4.1, 3.5.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Kommunene

Arealbruk

21. Videreutvikle og bruke areal- og naturregnskapet for Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.2.1, 2.5.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Statlige og regionale myndigheter og kommuner

22. Følge opp mobilitetsstrategi for Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp

Strategi: 3.2.1, 3.3.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Kommuner, Statsforvalteren i Innlandet, kollektivselskapene og frivillige organisasjoner

23. Følge opp strategier for ATP-samarbeid inkludert Mjøsbyen.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp

Strategi: 3.2.1, 3.3.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Kommuner, Statsforvalteren i Innlandet, Statens vegvesen og næringslivet

24. Utarbeide veileder for klimavennlig hytteutbygging i Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.2.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Samarbeidspartnere: Statlige regionale myndigheter og kommuner

25. Utarbeide regionale føringer for sol- og vindkraft i Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Omstilling til og bruk av, fornybar energi, redusere klimagassutslipp, natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.2.1, 3.6.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Relevante aktører

Redusere klimagassutslipp

26. Følge opp godsstrategi for Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Arealbruk

Strategi: 3.2.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Kommuner, Statsforvalteren i Innlandet, Statens vegvesen og næringslivet

27. Jobbe for å påvirke nasjonale myndigheter til økt takt på innføringen av nullutslippskjøretøy og etablering av ladeinfrastruktur.

+

Andre satsningsområder: Omstilling til og bruk av, fornybar energi

Strategi: 3.3.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, kommuner

Relevante samarbeidspartnere: Bane NOR og Statens vegvesen

28. Klimahandlingsplan for samferdselsavdelingen.

+

Strategi: 3.3.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Kommuner, Statsforvalteren i Innlandet, Statens vegvesen

29. Bidra til økt kunnskap om gjenbruk og energieffektivisering.

+

Andre satsningsområder: Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet, klimatilpasning, omstilling til og bruk av, fornybar energi

Strategi: 3.1.1, 3.3.1, 3.6.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet, kommuner og landbruksnæringa

Relevante samarbeidspartnere: Næringslivet, skogeiere, Statsforvalteren i Innlandet, NIBIO, NTNU, Treteknisk institutt, Enova

30. Styrke miljø- og klimakompetansen til innkjøpsrådgivere og utnytte handlingsrommet som ligger i regelverket for offentlige anskaffelser.

+

Andre satsningsområder: Natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.3.1

Relevante samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet, kommuner, regionale innkjøpssamarbeid

31. Prosjektet Klimanøytrale naturbruksskoler.

+

Andre satsningsområder: Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet

Strategi: 3.3.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Landbruksnæringa, NIBIO

Klimatilpasning

32. Kartlegge klimarelaterte risiko- og sårbarheter.

+

Andre satsningsområder: Arealbruk, natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.4.1, 3.5.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

Relevante samarbeidspartnere: Riksantikvaren, kommuner, Statsforvalteren i Innlandet

33. Etablere rutiner som sikrer utredning og vurdering av naturbaserte løsninger i planlegging av tiltak.

+

Andre satsningsområder: Arealbruk, natur- og kulturmiljø og naturmangfold.

Strategi: : 3.4.1, 3.5.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Statsforvalteren i Innlandet, NVE, kommuner, tiltakshavere

34. Forsterket innsats for Klimapark 2469 som formidlingsarena for klimaendringer.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.4.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Norsk fjellsenter, Lom kommune

35. Videreutvikle og styrke det brearkeologiske sikringsprogrammet i Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Natur- og kulturmiljø og naturmangfold

Strategi: 3.4.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Fjellsenteret i Lom

Natur- og kulturmiljø og naturmangfold

36. Legge til rette for en kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning av vilt- og fiskeressursene. Dette bygger opp under rekruttering, næringsutvikling, matproduksjon og rekreasjon.

+

Andre satsningsområder: Arealbruk

Strategi: 3.3.1, 3.5.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet

Relevante samarbeidspartnere: Rettighetshavere, landbruksorganisasjoner og kommuner

37. Kartlegging av aktuelle områder for restaurering av natur (myr, våtmark, vassdrag, skog).

+

Andre satsningsområder: Klimatilpasning, arealbruk

Strategi: 3.5.1

Hovedansvar: Statsforvalteren i Innlandet

Relevante samarbeidspartnere: kommuner, grunneiere

38. Bidra i arbeidet med å få villreinfangsten som verdensarv inn på Norges tentative verdensarvliste.

+

Strategi: 3.5.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Prosjektgruppa

39. Følge opp arbeidet med supplerende vern, stimulere til ytterligere frivillig vern av skog og motivere kommuner og grunneiere til å se muligheter ved vern.

+

Strategi: 3.5.1

Hovedansvar: Statsforvalteren i Innlandet

Relevante samarbeidspartnere: Skogeierorganisasjonene

40. Følge opp vannforskriften og Oslofjordplanen gjennom Regionale planer for vannforvaltning, Oslofjordrådet og Vannteam Innlandet, og innføre regionale miljøkrav i jordbruket koblet med regionale miljøtilskudd.

+

Andre satsningsområder: Arealbruk, klimatilpasning

Strategi: 3.5.1

Hovedansvar: Regionale sektormyndigheter og kommuner

Relevante samarbeidspartnere: Frivillige organisasjoner, Miljødirektoratet, vannregionmyndighetene

41. Bidra til prosjekter som legger til rette for å restaurere og opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte, produktivitet, samfunnskritisk infrastruktur og naturmangfold på land og i vann.

+

Andre satsningsområder: Arealbruk, klimatilpasning

Strategi: 3.5.1

Hovedansvar: Statsforvalteren i Innlandet, Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Satsens vegvesen, kommuner og andre aktuelle aktører

42. Prosjektet Oppdrag Mjøsa.

+

Andre satsningsområder: Arealbruk, klimatilpasning

Strategi: 3.5.1

Hovedansvar: NTNU

Relevante samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet, NINA, NIVA, Vannområde Mjøsa

Omstilling til og bruk av, fornybar energi

43. Jobbe for nullutslipp og utfasing av fossilt drivstoff. Legge til rette for hensiktsmessig utbygging av energistasjoner i Innlandet.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp

Strategi: 3.6.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, kommuner, Statens vegvesen og energiselskaper

Relevante samarbeidspartnere: Næringsaktører, transportselskaper

44. Jobbe for bedre oversikt over kraftsituasjonen i Innlandet og tilgjengeliggjøre denne kunnskapen.

+

Strategi: 3.6.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: Kommuner

45. Jobbe for å dekke energibehovet gjennom en robust og bred energimiks.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet

Strategi: 3.6.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune

Relevante samarbeidspartnere: relevante aktører

46. Bidra til å få flere saker inn på hurtigspor-behandling hos NVE gjennom dialog i regionalt energiforum.

+

Andre satsningsområder: Redusere klimagassutslipp, innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet

Strategi: 3.2.1, 3.6.1

Hovedansvar: Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet, NVE

Relevante samarbeidspartnere: Deltakere i regionalt energiforum, kommuner

6. Vedlegg

[Opprinnelig kunnskapsgrunnlag for planen \(PDF, 6 MB\)](#)

[Kunnskapsgrunnlag 2025 \(PDF, 179 kB\)](#)

[Opprinnelig handlingsprogram 2023–2025 \(PDF, 184 kB\)](#)